

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla személyesen eljáró felperes neve (felperes címe) felperesnek - dr. Brolly Tamás pártfogó ügyvéd (I. rendű alperesi képviselő címe) által képviselt I. rendű alperes neve (I. rendű alperes címe) I. rendű és III. rendű alperes neve (III. rendű alperes címe) III. rendű, valamint a Töpler László ügyvéd (IV. rendű alperesi képviselő címe) által képviselt IV. rendű alperes neve (IV. rendű alperes címe) IV. rendű alperesek ellen kölcsön visszafizetése iránt indított perében a Fejér Megyei Bíróság 2010. november 8. napján meghozott 5.P.20.470/2010/14. számú ítélete ellen a IV. rendű alperes részéről 14., az I. rendű alperes részéről 16. és a III. rendű alperes részéről 18. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a IV. rendű alperesnek 359.277 (háromszázötvenkilencezer-kétszázhetvenhét) forint együttes első- és másodfokú perköltséget, az I. rendű és a III. rendű alperes pártfogó ügyvédjének összesen 226.000 (kétszázhuszonhatezer) forint másodfokú perköltséget, míg az államnak külön felhívásra 868.200 (nyolcszázhatvannyolcezer-kétszáz) forint feljegyzett kereseti és fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében 7.262.000 forint egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket.

Előadta, hogy 2002. augusztus 27-től kezdődően több mint két éven keresztül különböző időpontokban különböző összegű kölcsönöket adott az I. és a III. rendű alpereseknek azzal, hogy a kölcsönt a banki kamatokkal megnövelve akkor kell

visszafizetniük, ha szüksége lesz a pénzre. Az I., III. rendű alperesek a visszafizetési kötelezettségüknek csak részben tettek eleget, a teljes kölcsönösszeget tartozásuk elismerése ellenére sem fizették meg. A visszafizetett összegekről esetenként elismervényt írt alá, míg az adósok az átvett pénzeket feljegyezték egy naptárba vagy egy spirálfüzetbe. Ezek összesítése alapján készült el az a 2004. szeptember 15-én aláírt okirat, amely szerint az I. és III. rendű alperesek elismerték, hogy 4.584.095 forinttal, továbbá 6.355 euróval tartoznak neki, és vállalták annak visszafizetését 2004. szeptember 30-ig.

Az adósok az elismert tartozást nem fizették vissza, ezért az I., III. rendű alperessel szemben kölcsön jogcímén érvényesítette követelését. A IV. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetét arra alapozta, hogy mint házastárs tartozik felelősséggel a III. rendű alperes vele kötött, kölcsönszerződésből eredő tartozásáért.

A főkövetelésen belül a kölcsönösszeg mellett a lejárt kamatot is felszámította, járulékos követelésként további kamatigénnyel nem lépett fel.

Az I., III. és IV. rendű alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az I. és a III. rendű alperesek tagadták, hogy magánszemélyként ők kerültek szerződéses kapcsolatba a felperessel. Azt állították, hogy minden esetben a **M... Kft.** nevében vették fel a kölcsönöket, amit teljes egészében a cég működtetésére használtak fel. A pénzáadásokat valóban egy spirálfüzetben jegyezték fel, és az az alapján készített kimutatásuk szerint a Kft. fennmaradt tartozása mindössze 886.200 forint, továbbá 46 USD volt. Becsatoltak két másik, szintén szeptember 15-én aláírt, eltérő tartalmú tartozáselismerő nyilatkozatot, és mindhárom érvényességét kifogás útján megtámadták arra hivatkozva, hogy a felperes zsarolással és fenyegetéssel vette rá őket a jognyilatkozatok megtételére. Utaltak a nyilatkozatok színleltségére is.

A IV. rendű alperes azzal védekezett, hogy semmit nem tudott házastársa, illetve a házastársa ügyvezetése mellett működő **M... Kft.** ügyleteiről. Ha tudott volna a kölcsönökről, azok felvételébe semmiképpen nem egyezett volna bele. Egyébként ezek miatt a tartozások miatt romlott meg a házasságuk, 2004 tavaszán életközösségük is megszakadt, majd házasságuk felbontásra került.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I., III., IV. rendű alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 7.235.000 forintot azzal, hogy a IV. rendű alperes felelőssége a felperes felé a III. rendű alperessel fennállt házastársi közös vagyonból ráeső rész erejéig áll fenn. Kötelezte az I., III. és IV. rendű alpereseket, hogy az adóhatóság felhívására egyetemlegesen fizessenek meg a Magyar Államnak 431.100 forint illetéket.

Jogi indokolásában rögzítette, hogy az alperesek marasztalása a fizetési meghagyás mellékleteként csatolásra került, 2004. szeptember 15-én aláírt tartozáselismerésen alapul, melyben az I. és III. rendű alperesek a **M.... T... Kft.** dolgozóiként 4.584.095 forint, továbbá 6.355 euró átvételét ismerték el. Az alperesi védekezésre figyelemmel elsődlegesen abban a kérdésben foglalt állást, hogy az

elismert tartozás tekintetében ki volt adósi pozícióban. Kifejtette, hogy az 1997. évi CXIV. törvény 2. § (3) bekezdése szerint a gazdasági társaság saját cégneve alatt jogképes, így szerződést is köthet. E szerint a gazdasági társaságok jogalanyiságát a társaság elnevezése, vagyis a cégnév testesíti meg. A tartozáselismerést viszont a **M... Kft.** nem látta el cégszerű aláírásával. Ezt nem pótolja, hogy az I. és III. rendű alperesek a cég dolgozóiként kerültek megjelölésre, ugyanis ebben a helyzetben csakis magánszemélyként nyilatkozhattak. A kötelelem jogalanyainak meghatározása során nem volt annak jelentősége, hogy mi volt a kölcsönkérés célja, és annak sem, hogy a pénzt ténylegesen mire használták fel. Nem vitás, hogy a cég könyvelésében a kölcsön nem jelent meg, ami szintén arra utal, hogy adósi oldalon nem a gazdasági társaság volt a szerződéses jogalany.

Az elsőfokú ítélet szerint a tartozás elismerését tartalmazó nyilatkozat érvényességét az I., III. rendű alpereseknek nem sikerült megdönteniük, ugyanis nem tudták bizonyítani azt az állításukat, hogy a felperes fenyegetésének hatására, kényszerből írták alá az okiratot. A meghallgatott tanúk vallomása és az aláírás körülményei arra utaltak, hogy az I., III. rendű alperesek önként jelentek meg az aláírás helyszínén, és az előre elkészített okirat tartalmát nem vitatták. A tartozáselismerésre figyelemmel a Ptk. 242. § (1) bekezdése értelmében az I. és III. rendű alpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy tartozásuk nem áll fenn, de ők az összecszerűség tekintetében bizonyítást nem ajánlottak fel annak ellenére, hogy azt vitássá tették. A bizonyítatlanságot a hátrányukra értékelve kötelezte az elsőfokú bíróság az I. és III. rendű alpereseket a felperes irányában fennálló tartozásuk megfizetésére.

A IV. rendű alperes marasztalását az 1952. évi IV. törvény - Csjt. - 30. § (2), (3) bekezdéseire alapította, mivel a III. rendű alperessel fennállt házassági életközösségük csak a kölcsönszerződések megkötése után, 2004 áprilisában szakadt meg. Tekintve, hogy a felperes részéről a kölcsön átadására még a házassági vagyontársaság fennállása alatt került sor, ezért a IV. rendű alperes felelősséggel tartozik a házastársa által kötött ügyletekért, amely felelőssége korlátozott a házastársi közös vagyontól reá eső rész erejéig.

Az ítélet ellen az I., III. és IV. rendű alperesek jelentettek be fellebbezést.

Az I., III. rendű alperesek fellebbezése elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására és a kereset elutasítására irányult, másodlagosan hatályon kívül helyezést indítványoztak.

Fenntartották, hogy a kölcsönöket a **M... Kft.** nevében és javára vették fel, vagyis nem ők, hanem a **M... Kft.** került adósi pozícióba. Hangsúlyozták, hogy a felperes a Kft. pénzügyei felett szigorú felügyeletet gyakorolt, rendszeresen ellenőrizte azt a füzetet, amelyben a cég bevételeit, a kölcsönöket, illetve a kiadásokat vezették. Az már a büntetőeljárásban kiderült, hogy önmagában ez a füzet nem alkalmas a kölcsön és az abból visszafizetett összegek meghatározására. Ezt a körülményt az elsőfokú bíróságnak is értékelnie kellett volna, és ki kellett volna terjesztenie a vizsgálatát arra, hogy a felperesnek egyáltalán volt-e anyagi fedezete a kölcsönadásra, kinek a pénzét adta kölcsön, és annak összegei megjelentek-e a saját könyvelésében. Erre figyelemmel indítványozták a bizonyítási teher

megfordítását akként, hogy a felperes legyen köteles a kölcsönkövetelés megalapozottságának tételes bizonyítására.

Álláspontjuk szerint a tartozáselismerések semmisek: jóerkölcsbe ütköző voltukat alátámasztja, hogy rövid időn belül egymástól független és nem tisztázható összegekről szóló elismeréseket csikart ki tőlük a felperes. A hitelező agresszív magatartására, a rájuk nehezedő zsarolásra és fenyegetőzésre hivatkozással előadták, hogy a nyilatkozat megtételekor hiányzott a belátási képességük. Állították, hogy a tartozáselismerések tartalmukban sem valósak. Felhívták a figyelmet a felperes ellentmondásos perbeli előadására a tartozáselismerés aláírásának körülményeire és azok helyszínére vonatkozóan, melyek kétséggé teszik az okiratok tartalmát.

A IV. rendű alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset vele szembeni elutasítását kérte.

Hangsúlyozta, hogy a felperes a M... Kft-nek, annak működéséhez nyújtott kölcsönöket, melyről ő nem tudott, hiszen a Kft-nek sem tagja, sem alkalmazottja nem volt. Tőle eltérően a felperes nyilvánvalóan ismerte a Kft. gazdálkodását, tisztában volt annak üzletmenetével, bevételeivel és kiadásával. A büntetőbíróság éppen azért nem állapított meg sérelmére elkövetett bűncselekményt, mert maga nyilatkozott úgy, hogy a kölcsönkérésnél az I. és III. rendű alperesek nem tévesztették meg. A IV. rendű alperes hivatkozott arra is, hogy nem volt abban a helyzetben, hogy tiltakozzék a kölcsönök ellen, illetve nem tudta és arról nem is tehetett, hogy az átadott kölcsönök a Kft. könyvelésébe be lettek-e vezetve. Erre tekintettel nem tartozik házastársi helytállással a számára ismeretlen eredetű tartozás teljesítéséért különös figyelemmel arra, hogy a tartozáselismerés a III. rendű alperessel fennállt házassági életközössége bizonyított megszakadása utáni időben keletkezett.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért azt az ítéltábla teljes terjedelmében felülbírált.

Az alperesek fellebbezése alapos.

Az elsőfokú bíróság által hiányosan megállapított tényállást az ítéltábla a következőkkel egészíti ki.

Az I. és III. rendű alperesek 2004. szeptember 15-i keltezéssel három különböző tartozáselismerő nyilatkozatot írtak alá.

Abban a tartozáselismerésben, amelyre a felperes a keresetét alapította - és amelyet a fizetési meghagyás mellékleteként becsatolt -, az alperesek a M... T... dolgozóiként tettek elismerő nyilatkozatot 4.584.095 forint és 6.355 euró (1.601.460 forint) tartozásról. Ebben a havi kamat mértékét 10 %-ban jelölték meg 2004. május 1-jétől kezdődően. Rögzítették, hogy a két évre felszámított kamat összege: 1.000.000 forint, ami a banki kamatnak méltányos része, és amelynek kifizetési határidejét 2005. június 30-ában határozták meg. Az okiratot Sz. I. és K. L. tanúként írták alá.

Ugyanaznapi keltezéssel P. T-né és K. L. tanúk előtt az I. rendű alperes kölcsönvevőként aláírt egy olyan tartalmú tartozáselismerést is, amely szerint a III. rendű alperessel egyetemleges tartozásuk 5.584.095 forint és 6.355 euró. Ugyanebben az okiratban ... I. rendű alperes azt is elismerte, hogy külön is tartozik a kölcsönadónak 2.300.000 forinttal és 650 euróval.

A harmadik, 2004. szeptember 15-i keltű okiratban a felek 5.614.095 forintban, valamint 7.000 euróban határozták meg a tartozás összegét. Az I. és III. rendű alperesek mint kölcsönvevők és a felperes mint kölcsönadó aláírása alá rávezettek az okira egy kiegészítést 2004. október 15-i dátummal. Eszerint a fenti összeget a III. rendű alperes tartozásként azzal ismerte el, hogy abból 4.584.095 forint és 6.355 euró az I. rendű alperessel egyetemlegesen fennálló adóssága. Magát a tartozáselismerést tanúk nem írták alá, míg a később született kiegészítés szövegét K-T. Zs. írta alá tanúként.

A Fejér Megyei Bíróság 2005. június 28-án meghozott határozatával elrendelte a **M... Kft.** felszámolásának a közzétételét. Ebben rögzítette, hogy a felszámolási eljárás megindítására irányuló kérelmet 2005. március 2-án nyújtották be a bírósághoz, és a Kft. fizetéseképtelenségének megállapítása folytán elrendelt felszámolás kezdő időpontja 2005. június 18. A **M... Kft.** azóta a cégnyilvántartásból törlésre került.

A ...i Városi Bíróság - e tekintetben jogerőre emelkedett - ... ítéletével felmentette az I. és III. rendű alpereseket a társtettesként üzletszerűen - felperes sérelmére - elkövetett jelentős kárt okozó csalás büntette alól. A felmentéshez kapcsolódó I. tényállás szerint a vád azon alapult, hogy a vádlottak eleve annak tudatával kérték kölcsön felperesől, hogy a visszafizetés teljesítésére nem lesznek képesek. Az ítélet indokolása szerint azonban a sértett maga sem tudta megjelölni, hogy pontosan milyen összeget adott kölcsön és abból mennyit fizettek vissza a vádlottak. A vádlottak ugyanis 2004 második felében több olyan tartozáselismerő nyilatkozatot aláírtak, amelyekkel nem értettek egyet, és amelyek nem az akkori valós helyzetet tükrözték. Ennél fogva nem volt megállapítható, hogy a vádlottaknak áll-e fenn tartozásuk felperessel szemben, a bizonyítottság hiánya pedig a felmentésükhöz vezetett.

Az így kiegészített tényállásra figyelemmel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság érdemi döntésével nem értett egyet, ezért azt a következő indokok alapján megváltoztatta.

A felperes által előterjesztett keresetnek az a ténybeli alapja, hogy közte és az I., III. rendű alperesek között kölcsönszerződés jött létre. A Ptk. 523. § (1) bekezdése alapján ezért azt igényelte az I. és III. rendű alperesektől, hogy a Ptk. 277. § (1) bekezdése szerint a megállapodásuknak megfelelően fizessék vissza a kölcsönt. Bizonyítékként az adósoktól származó tartozáselismerést csatolt.

A IV. rendű alperest az egyik adós házastársaként perelte, mert a kölcsön idején még fennállt házastársi kötelékükre figyelemmel járulékos kötelezettként helytállni

tartozik felesége, a III. rendű alperes adósságáért a Csjt. 30. § (2) és (3) bekezdése értelmében.

Az I. és III. rendű alperesek azzal védekeztek, hogy a kölcsön adósi pozícióban lévő alanyai nem ők voltak, mivel a szerződés a felperes és a M... T... között jött létre. További két, 2004. szeptember 15-én aláírt tartozáselismerési okiratot csatoltak. Mindhárom tekintetében érvénytelenségre hivatkoztak egyrészt színleltség okából, másrészt azt állítva, hogy kényszer és fenyegetés hatására írták alá azokat. Az összecszerűségében eltérő tartozáselismerésekre tekintettel jognyilatkozataik tartalmi valótlanúsága mellett érveltek.

Az alperesi védekezésre figyelemmel az elsőfokú bíróság először azt vizsgálta, hogy kik között jött létre a kölcsönszerződés. E tekintetben döntését kizárólag a felperes által a fizetési meghagyáshoz csatolt tartozáselismerésre alapította, melyből arra következtetett, hogy a kölcsönt az I. és a III. rendű alperesek magánszemélyként vették fel. Fennálló kölcsöntartozásuk írásbeli elismerése folytán az elsőfokú bíróság úgy találta, hogy az I. és III. rendű alpereseknek kellett volna bizonyítaniuk, hogy tartozásuk nem áll fenn.

Az ítéletábra előtti eljárásban a fentiekre figyelemmel abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a kölcsönszerződésnek ki az adósa, valamint hogy az alapján az adós tartozása fennáll-e.

Az adósi pozícióban lévő jogalany meghatározásához nem elég a felperes által csatolt tartozáselismerésen lévő aláírások elemzése, hanem figyelembe kell venni a felek nyilatkozatait és az azokat alátámasztó egyéb bizonyítékokat is (Pp. 206. § (1) bekezdés).

Jelen ügyben a peres felek nyilatkozatainak kiemelt jelentősége van a szerződő felek személyének meghatározása során.

Az nem vitás, hogy a kölcsön tekintetében a felperes volt a hitelező, aki a fizetési meghagyás szöveges részében még akként fogalmazott, hogy a **M... Kft.** céljára adott kölcsönt az I. és III. rendű alpereseknek. Ezt az előadását a kereseti kérelmét összefoglaló beadványában úgy pontosította, hogy az I., III. rendű alperesek a „M... nevében” kértek kölcsön (P.22.316/2004/9. számú irat). Az első tárgyaláson foganatosított személyes meghallgatása során egyértelműen arról nyilatkozott, hogy a M... T...-nak adott kölcsön, majd a tárgyaláson háromszor is megerősítette, hogy az I. és III. rendű alperesek az utazási iroda nevében vették át a pénzüsszegeket (P.22.316/2004/17. számú jegyzőkönyv 5., 6. és 14. oldala). Előadása tehát a perben azonos volt az alperesek védekezésében előadottakkal.

Az is egyértelműen kiderült - amit a felperes sem vitatott -, hogy az I. és III. rendű alperesek által vezetett spirálfüzetben a **M... Kft.** bevételeit és kiadásait tüntették fel, nem pedig magánkölcsöneikről készítettek feljegyzéseket. A felperes előadása szerint 2004 augusztusáig éppen azért tagadták meg tőle az alperesek a füzet megtekintését, mert ezzel a Kft. gazdálkodásáról szerezhetett volna információkat (P.22.316/2004/17. számú jegyzőkönyv 14. oldala). Végül a felperes mégis

megtekinthette ezt a füzetet, és elmondása szerint az abban található üzleti jellegű feljegyzések figyelembevételével határozta meg a szeptember 15-i tartozáselismerésben megjelölt összeget. Ez az eljárása is arra utal, hogy a **M... Kft.** gazdálkodására vonatkozó adatokból állapította meg az átadott kölcsön összegét és a még fennálló tartozás nagyságát.

Nem csak a spirálfüzet, de a csatolt bizonylatok is azt támasztják alá, hogy a kölcsönből eredő tartozás a **M... Kft.** tartozása volt.

Számos átvételi elismervény bizonyítja azt, hogy a felperes több alkalommal vett át az I. és III. rendű alperesektől olyan pénzüsszegeket, melyeket a **M... T... Kft.** teljesítésének tekintett, például 2003. november 3-án és 2003. november 12-én (az alperesek által csatolt P.22.316/2004/18. számú irat mellékletei szerint).

Vannak az iratok közt olyan átvételi elismervények is, melyek szerint az I. és III. rendű alperesek a **M... Kft.** nevében vettek át bizonyos összegeket a felperestől, némelyiken cégbélyegző is szerepel (2002. november 25., 2003. augusztus 25., 2003. október 9.).

Kétségtelen, hogy a felperestől átvett pénzek nagy része tekintetében nem áll rendelkezésre cégszerű aláírással ellátott átvételi elismervény. A rendelkezésre álló bizonylatok és a spirálfüzetbe tett feljegyzések összevetéséből azonban arra lehet következtetni, hogy ezeket az összegeket sem az I. és III. rendű alperesek, hanem a **Kft.** kérte kölcsön és annak a működési költségeire fordították.

A felperesi pénzátadással kapcsolatos feljegyzések és bizonylatok tehát azt támasztják alá, hogy a **M... T...** részére történt a kölcsönadás. Ezt tovább erősíti az a körülmény, hogy a szeptember 15-i okiratok egyikében a **Kft.** tartozásától elkülönítettek egy magántartozást: az ún. egyetemlegesként feltüntetett tartozás mellett az I. rendű alperes magántartozása elismeréséről is nyilatkozott. Ez a megkülönböztetés szintén utal arra, hogy a tartozáselismeréseket megszövegező felperes a **Kft.** adósságát tüntette fel egyetemleges tartozásként.

Összegezve megállapítható, hogy a felek a perben egyezően adták elő, a felperes a **M... Kft.**-vel lépett szerződéses kapcsolatba, melynek tényét az egyes kölcsönösszegek átadásával egyidejűleg keletkezett egyéb írásos bizonyítékok is alátámasztottak. Ennek a cáfolatára nem alkalmas az a megállapítás, hogy a kölcsönhöz képest időben későbbi tartozáselismerésen nem található meg a **M... Kft.** cégszerű aláírása. Az utóbb aláírt okiratból ugyanis nem lehet visszamenőleges következtetést levonni a korábban létrejött ügylet alanyaira vonatkozóan úgy, ahogy ezt az elsőfokú bíróság tette. Az időrend logikájához igazodva éppen fordított sorrendet kell követni, vagyis adott esetben a kölcsönügyletben résztvevő felek meghatározása után lehet azt vizsgálni, hogy a későbbi tartozáselismerés az adóstól származik-e.

A kölcsönszerződés a felek akaratának kölcsönös és - jelen esetben szóbeli - egybehangzó kifejezésével létrejött (Ptk. 205. § (1) bekezdés): ekkor már egyértelművé kellett válnia annak, hogy ki az a fél, akinek szolgáltatási, illetve visszaszolgáltatási kötelezettsége van. A jogviszonyban résztvevő felek személyét

tehát a szerződés létrejötte idejére vetítve kell vizsgálni; utóbb, a tartozáselismerés alapján nem változhatnak meg a jogviszony alanyai. A tartozás ugyanis nem az elismeréssel jön létre és nem feltétlenül a nyilatkozó fél terhére: a kötelezettséget a szerződés keletkeztette, az ebből eredő tartozás is az eredeti kötelezettet terheli. A csatolt tartozáselismerés szövegéből ezért nem az következik, hogy az abban megjelölt személyek az adósok, hanem az, hogy a megtett nyilatkozat - a szerződő felek egyező előadására figyelemmel - nem a valós helyzetet tükrözi, hiszen az elismerő nyilatkozatot valóban az I., III. rendű alperesek magánszemélyként írták alá.

A perben egyebekben a felek egyike sem állította, hogy a kölcsön létrejötte után annak alanyaiban változás következett volna be. Az alanyváltoztatásra a Ptk. 240. § (1) bekezdésében szabályozott szerződés-módosítás nem is biztosít lehetőséget, mivel a változtatás csak a szerződés tartalmát vagy a kötelezettség-vállalás jogcímét érintheti, melyből következően „alanyváltozásra” csak újabb szerződés megkötésével kerülhet sor. A Ptk. 242. §-ában szabályozott tartozáselismeréssel nem jön létre új szerződés, hanem a korábbi megállapodás kötelezettje ismeri el kötelezettsége fennállását. Adott esetben viszont nem a szerződéses adós (a **M... Kft.**) tett elismerő nyilatkozatot. Az I. és III. rendű alperesek által magánszemélyként aláírt tartozáselismerés azonban - alapul szolgáló és általuk megkötött kölcsönszerződés hiányában - nem keletkeztetett jogcímet arra, hogy a felperes követelése teljesítését az I. és III. rendű alperesektől igényelje (Ptk. 242. § (1) bekezdés).

A felperes kizárólag a kölcsönszerződés adósától követelhetné volna a tartozás megfizetését, az I. és III. rendű alperesektől nem.

A tartozáselismerés valósága ugyanakkor ténybelileg is megdőlt, mert ugyanarra a jogviszonyra nézve három különböző okiratban, három eltérő összegben jelölték meg a tartozás mértékét. Erre az eltérésre a felperes nem adott elfogadható magyarázatot, és az okiratok létrejöttének körülményeiről is ellentmondásosan nyilatkozott.

Az általa csatolt tartozáselismerő nyilatkozattal kapcsolatban először azt állította, hogy **K. L.** tanú kivételével azt a **M... T... Kft.** irodájában írták alá (ő, az I. és a III. rendű alperesek, valamint **Sz. I.** tanú), **K. L.** pedig ugyanaznap este a lakásán írta alá az okiratot (P.22.316/2004/17. számú jegyzőkönyv 8., 15. oldalai). Ezzel a felperes maga cáfolta meg, hogy ez a magánokirat teljes bizonyító erővel rendelkezik annak ellenére, hogy látszólag megfelel a Pp. 196. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt előírásoknak. A szerződő felek ugyanis azt nem az egyik okirati tanú jelenlétében írták alá, illetve előtte sajátkezű aláírásukat sem ismerték el.

A perben, a tárgyalás felfüggesztését követően, az eljárás folytatása után a felperes már azt állította, hogy mindkét okirati tanú a **Kft.** irodájában egymást felváltva írta alá az okiratot. A tárgyalás után beadott előkészítő iratában az utóbbi előadását megváltoztatta és arra utalt, hogy az a 2004. április 26-i tartozáselismerésre vonatkozott (5.P.20.470/2010/6. számú irat). Tőle eltérően **K. L.** úgy emlékezett, hogy a felperes lakásán írta alá a tartozáselismerő nyilatkozatot. Meghallgatása

után a felperes is megváltoztatta korábbi előadását és ettől kezdve azt állította, hogy a Kft. irodájában nem írtak alá semmiféle megállapodást (5.P.20.470/2010/14. számú jegyzőkönyv).

Az ellentmondások feloldása céljából szükség lett volna a másik okirati tanú meghallgatására is, melyre azonban erre irányuló indítvány hiányában nem került sor.

Az előzőek szerint a felperes által bizonyítékként megjelölt okiratnak a tartalmi valósága és a teljes bizonyító ereje is megdőlt, ebből pedig az következik, hogy a bizonyítási teher átfordult a felperesre. A kölcsönszerződés tartalmának a bizonyítására azonban a felperes még csak kísérletet sem tett, saját előadása szerint tisztában volt azzal, hogy a pénzmozgást nem az előírásoknak megfelelően bizonylatolták.

A felperes a büntetőeljárásban sem tudta előadását bizonyítékokkal alátámasztani, ezért került sor az I. és III. rendű alperesek felmentésére. A Pp. 4. § (2) bekezdése szerint a felmentő ítélet nem köti a polgári bíróságot, de a szabad bizonyítási rendszer elvéből következően a büntető ítélet is bizonyíték arra, hogy a felperes az I. és III. rendű alpereseknek adott kölcsönrel kapcsolatos állítását nem tudta semmivel igazolni. Az ott megjelölt bizonyítékok a polgári perben is figyelembe vehetők lennének (Pp. 3. § (5) bekezdés). Adott esetben viszont a büntető eljárásban sem merült fel olyan bizonyíték, amely alapján felderíthetők lettek volna a vád tárgyává tett bűncselekmény tényállási elemei, köztük a kölcsönszerződés tartalma. A felperes ugyanis sértettként sem tudta meghatározni, hogy mikor, kinek, milyen összegeket adott kölcsön, és abból a visszafizetéssel mikor, mennyi térült meg.

A felperes tehát nem tudta bizonyítani követelése ténybeli alapját, így a kölcsönszerződés tartalmát és azt sem, hogy ez a szerződés közte, valamint az I. és III. rendű alperesek között jött létre.

Ezek után csak megjegyzi az ítéltábla, hogy számszakilag sem alátámasztott a felperes követelése, mivel több vonatkozásban is ellentmond egymásnak a 2004. április 26-i és a 2004. szeptember 15-i tartozáselismerés.

A felperes többször megerősítette, hogy 2004. április 26-a után több alkalommal történt visszafizetés a részére, bár ezek összegét eltérően határozta meg. A tárgyalás megnyitása után úgy nyilatkozott, hogy 2004. április 26-án átutalással megkapott 300.000 forintot, majd ezen felül átvett még 1.500.000 forintot (P.22.316/2004/17. számú jegyzőkönyv 8. oldal). Később hozzátette, hogy az alperesek visszafizettek számára további 1.256.958 forintot is (P.22.316/2004/24. számú jegyzőkönyv).

Ezen többmillió forintos nagyságrendű törlesztésre figyelemmel arra viszont nem adott megfelelő magyarázatot a felperes, hogy az öt hónappal azelőtti tartozás 5.970.000 forintos összege miért csak 1.000.000 forinttal csökkent szeptember 15-re.

Ez az összeg - azaz a 4.584.095 forint - kamatot nem tartalmazhatott, mivel a felek között 2004. április 26-a előtt nem jött létre kamat-megállapodás. Arról ugyan szó

volt közöttük, hogy a felperes banki kamatot számít fel, de annak mértékét soha nem tisztázták. A felperes maga sem vitatta, hogy konkrét számok nem hangzottak el, vagyis nem állapodtak meg a kamatban (P.22.316/2004/17. jegyzőkönyv 6. oldal). Mindez azt jelenti, hogy a kamat mértékére mint lényeges körülményre vonatkozó egyező akaratnyilvánítás először a 2004. április 26-i tartozáselismerésben lelhető fel, amely szerint a kamat késedelem esetén 2004. május 1-től számítható fel havi 10 %-os mértékben (Ptk. 205. § (1) bekezdés). Ezzel megegyezik a 2004. szeptember 15-i tartozáselismerésben megjelölt havi 10 %-os kamatkikötéssel, amit utóbb a felperes kétségbevont, mivel azt maga is uzorás mértékűnek tartotta. Arra hivatkozott, hogy az elírás, mert nem havi, hanem éves időtartamra szólt a kikötés. Évi 10 %-os kamat mellett viszont az időközi törlesztésre figyelemmel a kölcsöntartozásnak nagyobb mértékben kellett volna csökkennie.

A felperes által becsatolt szeptemberi tartozáselismerés a korábbiakat meghaladó, új kamatkikötést, tehát új szerződéses rendelkezést is tartalmazott, mivel ott visszamenőleg két évre, azaz a 2004. május 1-jét megelőző időszakra is kamatot számítottak fel, melyet egyösszegben 1.000.000 forintban határoztak meg. Ez a kikötés kívül esik a tartozáselismerés keretein, hiszen új kötelezettség-vállalásnak felel meg azzal, hogy annak teljesítése a következő évben válik esedékessé. E szerződéses rendelkezés tekintetében a bizonyítási teher eleve nem lehetett az alpereseken.

A kifejtettek szerint a felperesi követelésnek nincs igazolt ténybeli alapja, mivel nem bizonyított a kölcsönszerződés létrejötte és annak tartalma, de a felperes részéről történt hitelezői szolgáltatás teljesítése sem. Ebből adódóan nem állapítható meg, hogy az I. és III. rendű alperesek adósként szolgáltatással tartoznának a felperes felé, így nincs olyan kötelezettség sem, melynek teljesítéséért a IV. rendű alperes - a III. rendű alperes azóta elvált házastársaként - helytállni tartozna.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes alaptalan keresetét elutasította.

Az elsőfokú ítélet megváltoztatása folytán a Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében a pervesztes felperesnek kell viselnie - úgy az elsőfokú, mint a Pp. 239. §-a értelmében a másodfokú - perköltségeket. Erre figyelemmel neki kell megfizetnie a feljegyzett 431.100 forint kereseti illetéket és az ugyanilyen összegű fellebbezési illetéket. Ezen felül meg kell térítenie a IV. rendű alperes jogi képviselétével felmerült költséget, és a Pp. 87. § (3) bekezdése szerint meg kell fizetnie az I. és III. rendű alperesek pártfogó ügyvédjének a díját közvetlenül a jogi képviselő részére. Az ügyvédi díj összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése értelmében a ténylegesen elvégzett tevékenységgel arányosan, mérlegeléssel állapította meg, amely magában foglalja az áfát is. Az I. és III. rendű alperesek tekintetében az ítéltábla figyelembe vette, hogy pártfogó ügyvédjük tevékenysége csak a másodfokú eljárásra korlátozódott, de itt egyszerre több fél képviselétét látta el. A IV. rendű alperes ügyvédje már az elsőfokú eljárásban is

részt vett, de nem annak kezdetétől, meghatalmazását csak jóval a perindítás után, a 2005. július 11-én megtartott tárgyaláson csatolta be. A IV. rendű alperes ügyvédjének az elsőfokú eljárásban kifejtett munkájára figyelemmel, valamint mindegyik alperesi képviselő vonatkozásában a másodfokú eljárás kisebb munkaigényére tekintettel az ítéletábra a részükre járó ügyvédi díjat mérsékelt összegben határozta meg.

Budapest, 2011. május 20.

. Szabó Klára s.k.
a tanács elnöke

. Csordás Csilla s.k.. Sándor Ottó s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: